

Sygn. akt IV CSK 61/14

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa I. Spółki
z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
przeciwko W. O.
z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanego P. Spółki Akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 czerwca 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 5 lipca 2013 r., sygn. akt [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Dokonywana w toku postępowania kasacyjnego, w ramach tzw. przedsądu, ocena skarg kasacyjnych ma na celu wybór takich spraw, które powinny zostać rozpoznane ze względu na interes publiczny. Instytucja przedsądu łączy się ściśle z charakterem skargi kasacyjnej jako szczególnego środka zaskarżenia, uruchamianego nie w ramach instancyjnego toku sprawy, lecz jako środka prawnego nadzwyczajnego służącego do rozpatrzenia wyłącznie kwestii prawnych (materialnych i procesowych) związanych z wydanym przez sąd drugiej instancji orzeczeniem. W związku z tak ukształtowanym modelem zaskarżania prawomocnych orzeczeń, skargę kasacyjną poddano szczególnym rygorom, tak w zakresie podstaw na jakich może być oparta jak i przesłanek, których istnienie przesądza o jej przyjęciu do rozpoznania. Stąd też Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli 1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2. istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3. zachodzi nieważność postępowania lub 4. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 1–4 k.p.c.).

W związku z powyższym ustawodawca w art. 398⁴ § 2 k.p.c. nałożył na skarżącego obowiązek sformułowania w skardze kasacyjnej wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania i uzasadnienia tego wniosku; sposób uzasadnienia ma umożliwiać ocenę, czy w danym przypadku spełnione są przesłanki skargi z art. 398⁹ § 1 pkt 1–4 k.p.c. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest więc ograniczona tylko do tych przesłanek, na nich bowiem Sąd Najwyższy opiera rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie badając zasadności samych podstaw skargi kasacyjnej.

Skarżący odwołał się do przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. to jest występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i potrzeby wykładni przepisów prawa. Zagadnienia prawne sformułowane przez skarżącego to oczekiwanie odpowiedzi na pytania „czy uprawniony wykonując prawo pierwokupu powinien zapłacić cenę lub złożyć ją do depozytu sądowego w przypadku braku zabezpieczenia zapłaty ceny” oraz „czy powód powinien wykazać szkodę w postaci *lucrum cessans* (tak duże prawdopodobieństwo osiągnięcia korzyści majątkowej,

że rozsądnie rzecz oceniając można stwierdzić, że na pewno powód uzyskałby utraconą korzyść jakiej dochodził) mimo realnego narażenia powoda na poniesienie odpowiedzialności odszkodowawczej”. Przesłankę z pkt 2 art. 398⁹ § 1 k.p.c. skarżący uzasadnił potrzebą wykładni art. 232 zd. 2 w związku z art. 278 § 1 k.p.c. Stan taki nie uzasadnia jednak przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że powołanie się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga nie tylko sformułowania tego zagadnienia ale musi być ono odrębnie od podstaw skargi uzasadnione. Zagadnienia sformułowane przez skarżącego nie zostały przez niego uzasadnione rozdzielnie od uzasadnienia podstaw skargi, skarżący odesłał Sąd Najwyższy w tym zakresie do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej co już powoduje, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania podlega krytycznej ocenie. Niezależnie jednak od powyższego, zagadnienie, jeżeli ma stanowić skuteczną przesłankę przyjęcia skargi do rozpoznania, musi mieć tak istotny, nowy, poważny i uniwersalny charakter, iż wymaga zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, koniecznego nie tylko do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, lecz przydatnego także dla rozwoju judykatury (por. m. in. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r. II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 7 czerwca 2005 r. V CSK 3/05 i z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK, nie publ.). Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne jeżeli doszło już do wykładni powołanych w zagadnieniu przepisów w judykaturze, w szczególności gdy Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP- wkł. 2003, nr 13, poz. 5).

Odnosząc się do pierwszego z postawionych pytań, wskazać więc należy, że Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 9 września 2009 r., V CSK 43/09 (Biul. SN 2009 nr 11, s. 13) uznał, że skuteczność wykonania prawa pierwokupu nie zależy od uiszczenia ceny sprzedaży lub złożenia jej do depozytu sądowego; w wyroku z dnia z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 198/10 (OSNC-ZD 2011, nr 4, poz. 90) Sąd Najwyższy wskazał natomiast, że poza złożeniem oświadczenia o wykonaniu prawa pierwokupu nie jest potrzebne dokonywanie żadnych dalszych czynności.

Wprawdzie w skardze kasacyjnej przywołane zostały jednostkowe poglądy przedstawicieli nauki sprzeczne z dotychczasowym dorobkiem orzecznictwem Sądu Najwyższego, nie ma jednak podstaw do uznania, że skarżący wykazał potrzebę wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie.

Uzasadniając drugie z postawionych pytań skarżąc, nie przedstawiając wyczerpującej argumentacji prawnej, w istocie zmierza do zakwestionowania ustaleń faktycznych i oceny dowodów dokonanych przez Sąd odwoławczy, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. jest niedopuszczalne.

Przyjęcie z kolei skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego, zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego, określenia nie tylko przepisu ustawy, który ma podlegać wykładni, ale wymaga nadto wskazania, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub przedstawienia rozbieżności występujących w orzecznictwie sądów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7). Nie ma wystarczającej podstawy do przyjęcia, że art. 232 zd.2 wymaga wykładni skoro Sąd Najwyższy, po zmianie treści tego przepisu, dokonanej nowelą kodeksu postępowania cywilnego z dnia 1 marca 1996 r. (Dz. U. Nr 43, poz. 189), która oznaczała wprowadzenie do procesu dominacji zasady kontradiktoryjności, wielokrotnie już go wykladał i wyjaśniał znaczenie w postępowaniu cywilnym ujętej w nim zasady procesowej (por. m.in. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 5 lutego 1997 r., I CKU 81/96, niepubl.; z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 394/97, OSNP 1998, nr 20, poz. 614; z dnia 16 grudnia 1997 r., II UKN 406/97, OSNP 1998, nr 21, poz. 643; z dnia 20 lipca 1999 r., III CKN 304/98, niepubl.; z dnia 11 kwietnia 2000 r., III CKN 237/00, OSNC 2000, nr 10, poz. 190; z dnia 2 grudnia 2004 r., V CK 288/04, niepubl.; z dnia 25 maja 2005 r., I CK 765/04, niepubl.; z dnia 18 sierpnia 2005 r., V CK 107/05, niepubl.; z dnia 4 października 2007 r., V CSK 188/07, niepubl.; z dnia 20 października 2010 r., III CSK 323/09, niepubl.).

Ponadto, jeżeli Sąd drugiej instancji przyjął, że powódka nie wykazała, iż w ogóle poniosła szkodę, to trafne jest stanowisko, że nie istniała potrzeba przeprowadzania dowodu z opinii biegłego dla ustalenia wysokości szkody. W tych okolicznościach wskazywanie na potrzebę dokonania (kolejny raz) wykładni

art. 232 zd. 2 w związku z art. 278 § 1 k.p.c. nie uzasadnia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z przedstawionych przyczyn, przy uwzględnieniu, że w sprawie nie zachodzi nieważność postępowania, którą – zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. – Sąd Najwyższy bierze pod uwagę z urzędu, należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).